

РЕШЕНИЕ

№

13.12.2019 г.

гр. Стара Загора

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД СТАРА ЗАГОРА

На двадесети ноември

В открито заседание, в следния състав:

ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ

2019 година

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЯНА БОНЧЕВА

Членове: 1. ИВАНЕЛА КАРАДЖОВА

2. ТРИФОН МИНЧЕВ

СЕКРЕТАР: Диана Иванова,

Като разгледа докладваното от съдията Минчев **в.търг.д. № 1286 по описа за 2019 год.**, за да се произнесе съобрази:

Производството е на основание чл. 258 от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на „Ю.Б.“ АД против решение № 206/29.03.2019г., постановено по гр.д. № 1228/2018г. по описа на Районен съд – гр.К., с което са прогласени за нищожни по отношение на С.С.В. и ”Ю.Б.” АД, гр.С., клаузите на чл.3, ал.1 и ал.5, чл.6, ал.2, чл.7, ал.2, чл.13, ал.1 и чл.23, ал.1 и ал.2 от Договора за кредит за покупка на недвижим имот № HL37409/09.05.2008г. като неравноправни на основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД във вр. с чл.143, т.10 и т.12 и чл.146 от ЗЗП и е осъден въззивникът да заплати на въззиваемата на основание чл.55, ал.1, предл.първо от ЗЗД, сумата от 1591.20 швейцарски франкове представляваща недължимо платена сума в периода от 14.05.2013 г. до 14.04.2018 г., формирана като разлика между предварително договорените и реално платените анюитетни вноски, сумата от 23.27 швейцарски франкове, представляваща недължимо платени в повече такси за управление на кредита в периода от 14.05.2013 г. до 14.04.2018 г. и сумата от 7903.58 лв., представляваща недължимо платена сума в периода от 14.05.2013 г. до 14.04.2018 г., формирана като разлика между левовата равностойност на платените вноски по кредита по фиксинга за швейцарския франк към датите на плащане на всяка от вноските и левовата равностойност на платените вноски по кредита по курс „купува“ на швейцарския франк към датата на

отпускане на кредита, по Договора за кредит за покупка на недвижим имот №HL37409/09.05.2008 г., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 14.05.2018 г. до окончателното им изплащане. Присъдени са разноските по делото. Във въззивната жалба въззивника излага съображения за незаконосъобразност и неправилност на постановеното решение, постановено при липса на мотиви и неправилно приложение на материалният закон. Посочена е съдебна практика. Развити са подробни съображения във връзка с направените оплаквания. Направено е искане да се обезсили решението на РС, алтернативно да се отмени решението в обжалваната част и да се постанови друго, с което да се отхвърлят уважените с решението искове изцяло. Претендират се направените по делото разноски. Излага подробни съображения в писмена защита по делото.

В законния срок е постъпил писмен отговор от страна на въззиваемата, с който се взима становище, че жалбата е неоснователна и следва да се отхвърли. Посочена е съдебна практика. Изложени са съображения по направените във въззивната жалба оплаквания. Моли съда да потвърди обжалваното решение като законосъобразно и правилно. Няма направени доказателствени искания. Претендират се разноските по делото, като е представен списък с разноските и договор за процесуално представителство. Излага подробни съображения в писмена защита по делото.

Окръжен съд – гр. Стара Загора, в настоящият си състав, след като обсъди данните по първоинстанционното и въззивното производство, установи:

Видно от като доказателство заверено копие на договор за кредит за покупка на недвижим имот HL37409 от 09.05.2008 г., неоспорен, подписан от страните по нето е видно, че е сключен между „Ю.Е.Д.Б.“ АД като кредитор и кредитополучател С.С.В. и О.М.Т., с който банката предоставя на кредитополучателя кредитен лимит в швейцарски франкове в размер на равностойността в швейцарски франкове на 39000 лв. /тридесет и девет хиляди лева/ по курс „купува“ за швейцарския франк към лева на „Ю.Е.Д.Б.“ АД в деня на усвояване на кредита както следва: равностойността в швейцарски франкове на 9700 лв./девет хиляди и седемстотин лева/ по курс „купува“ за швейцарския франк към лева на „Ю.Е.Д.Б.“ АД в деня на усвояване на кредита за покупка на недвижим имот, представляващ жилище-апартамент №9, на първи етаж, вх.Б, в жилищна сграда /ЕС/-блок, построено върху общинска земя в квартал 300 по данъчно записване, по плана на гр.К., обл.С.З., на ул.“***”, състоящо се от две стаи, кухня и сервизни помещения, със застроена площ от 69.15 кв.м., ведно с избено помещение №9 с полезна площ от 8.75 кв.м., както и с 6.80% ид.части от общите части на сградата и съответните ид.части от правото на строеж върху мястото, равностойността в швейцарски франкове на 29300 лв. по курс „купува“ за швейцарския франк към лева на „Ю.Е.Д.Б.“ АД в деня на усвояване на кредита за други разплащания, а кредитополучателят се задължава да върне ползвания кредит, заедно с дължимите лихви, в сроковете и при условията на договора- чл.1, ал.1 от договора С

договора кредитополучателят поема насрещно задължение да върне ползвания кредит, заедно с дължимите лихви в сроковете и при условията на договора. В чл.1, ал.2 на договора е уговорено, че общият размер на предоставените суми по кредита в швейцарски франкове не може да надвишава максималния размер на кредита по чл.1, ал.1 от договора, а в ал.3 е предвидено, че в деня на усвояване на кредита страните подписват приложение №1 към договора, представляващо неразделна част от него, в което посочват приложимия към същата дата курс „купува“ за швейцарския франк на „Ю.Е.Д.Б.“ АД, както и конкретно определения съобразно този курс размер на кредита в швейцарски франкове. В чл.2, ал.1 от договора страните уговорили, че разрешеният кредит се усвоява по блокирана сметка в швейцарски франкове на кредитополучателя С.С.В. /сметката е посочена/, а в ал.2 е предвидено, че усвоеният кредит в швейцарски франкове по сметката по ал.1 се превалутира служебно от Банката в лева по търговски курс „купува“ на швейцарския франк към лева на Банката за съответната валута в деня на усвояването, като се превежда по открита в Банката сметка /посочена/ на кредитополучателя в лева, като с подписването на договора кредитополучателят дава своето безусловно и неотменимо съгласие и оправомощава Банката за служебното извършване на горе описаните действия. В чл.3, ал.1 от договора страните постигали съгласие, че за усвоения кредит кредитополучателят дължи на Банката годишна лихва в размер на сбора на Базовия лихвен процент на „Ю.Е.Д.Б.“ АД за жилищни кредити в швейцарски франкове /БЛП/, валиден за съответния период на начисляване на лихвата, плюс договорна надбавка от 1.65 пункта, като към момента на сключване на договора БЛП на „Ю.Е.Д.Б.“ АД за жилищни кредит в швейцарски франкове е в размер на 4.5 %. Съгласно чл.3, ал.5 на договора, действащият БЛП на „Ю.Е.Д.Б.“ АД не подлежи на договаряне и промените за него стават незабавно задължителни за страните, като Банката уведомява кредитополучателя за новия размер на БЛП и датата, от която той е в сила чрез обявяването им на видно място в банковите салони, договорените в договора надбавки не се променят. В чл.6, ал.2 от договора е уговорено, че погасяването на кредита се извършва във валутата, в която същият е разрешен и усвоен - швейцарски франкове. Видно от чл.13, ал.1 на договора страните уговорили, че Банката запазва правото си по време на действие на договора да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които „Ю.Е.Д.Б.“ АД прилага при операциите си, както и приложимите лихви по кредита в швейцарски франкове или друга валута при евентуалното му превалутиране по реда на чл.21, като измененията в Тарифата и/или приложимите лихви влизат в сила от деня на приемането им от компетентните банкови органи и са задължителни за страните по договора. В чл.13, ал.2 е предвидено, че за промените по предходната алинея / т.е. ал.1 на чл.13/ Банката уведомява кредитополучателя чрез съобщения в банковите салони и на интернет страницата ѝ /посочена/. В чл.23, ал.1 от договора кредитополучателят е декларирал, че е запознат и съгласен с обстоятелството, че промяната на обявения от банката курс купува и/ или продава на швейцарския франк към евро/ лева, както и превалутирането по чл.21 от договора може да има за последица, включително в случаите по чл.6, ал.2, повишаване на размера на дължимите погасителни вноски по кредита изразени в лева/евро, като напълно приема да носи за своя сметка риска от такива промени и повишаване,

както и че е съгласен да поеме всички вреди /включително и пропуснати ползи/, произтичащи от промяната на валутните курсове и новите лихви, приложими по превалутирания кредит, а чл.23, ал.2 на договора кредитополучателят декларира, че е изцяло запознат и разбира икономическия смисъл и правните последици на разпоредбите на чл.6, ал.2 и чл.21-23 от договора, както и че е съгласен с настъпването им. По делото е прието като доказателство и заверено копие на приложение №1 към договора за банков кредит HL37409/09.05.2008 г., подписано на 14.05.2008 г., съгласно което с подписването му страните удостоверяват, че датата на усвояване на кредита, описан в договора е 14.05.2008 г. и към датата на усвояване на кредита-14.05.2008 г., приложимия курс „купува“ за швейцарския франк на „Ю.Е.Д.Б.“ АД към лева е 1,776 като определения съобразно този курс размер на предоставения и усвоен от кредитополучателя кредитен лимит в швейцарски франкове по чл.1 от договора е 33119 /тридесет и три сто и деветнадесет/ швейцарски франка. Представен от ответника е погасителен план по кредита на договор HL37409/09.05.2008 г., с начало на усвояване 14.06.2008 г. и краен срок за издължаване-14.05.2033 г., в който са посочени датите, на които се дължи всяка месечна вноска до крайния срок за издължаване, вноските за главницата и вноските за лихвата, размерът на месечната вноска, размерът на месечната такса общия размер на месечната вноска.

Представени от ответника и приети като доказателство по делото са методология за определяне на БЛП на банката и БЛП стойности, информация относно промените на стойностите на БЛП за жилищните кредити в лева, евро, швейцарски франкове, щатски долара, определени от Комитета за управление на активите и пасивите на „Ю.Е.Д.Б.“ АД, протоколни решения на Комитета за управление на активите и пасивите на банката за процесния период в 6 бр. протоколи №90/18.06.2008 г. №94/17.10.2008 г., №144/03.10.2012 г., №81/28.09.2007 г., №89/19.05.2008 г. и №128/26.05.2011 г., движение по кредитна сделка, актуален погасителен план /според ответника/, 8 бр.преводни нареждания и 5 бр. бордера на С.Т., извлечения от банкова сметка ***.05.2008 г.-24.03.2017 г., извлечение от банкова сметка *** С. Симеонов в швейцарски франкове за периода 09.05.2008 г.-03.09.2018 г.

Представени от ищцата са заверени копия на нотариален акт за покупко-продажба на недвижим имот №20, том 2, рег.№2251, н.д.№184/13.05.2008 г. на Нотариус К.К., с район РС-К., нотариален акт за учредяване на договорна ипотека №21, том 2, рег.№2252, нот.д.№185/13.05.2008 г. на Нотариус К.К., с район РС-К., предварителен договор за покупко-продажба на недвижим имот от 10.04.2008 г., Погасителен план към договора за кредит от 14.05.2008 г. и погасителен план към 14.12.2012 г., справка-движение по сметки за периода от 01.05.2008 г. до 24.04.2018 г.

Представено е влязло в сила решение от 12.03.2012 г. постановено по гр.д.№362/2012 г. по описа на РС-К., от което е видно, че сключеният на 07.07.2007 г. брак между С.С.В. и О.М.Т. е прекратен с развод по взаимно съгласие, в

дъл на С.С. е поставен придобитото по време на брака жилище, закупено с кредит, теглен от С.С.В., представляващо апартамент №9, в гр.К., на ул.“***”, вх.Б, ет.1 като съпрузите се споразумели изтегляния по време на брака кредит по договор за кредит за покупка на недвижим имот НЛ37409/09.05.2008 г. с „Ю.Е.Д.Б.“ АД да бъде изпълняван изцяло от С.С.В..

С Договор за цесия за прехвърляне на вземания по договори за кредит от 15.07.2008 г. „Ю.Е.Д.Б.“ АД /„Ю.Б.“ АД/ в качеството на цедент прехвърля на „Б.Р.С.“ АД, с ЕИК:130950970 в качеството му на цесионер всички свои вземания в т.ч. на ищцата, произтичащи от процесния договор за банков кредит. Впоследствие с договор за прехвърляне на вземания по договори за кредит от 07.03.2018г., ведно с приложение №1 към него, „Б.Р.С.“ АД в качеството на цедент прехвърля обратно на „Ю.Б.“ АД в качеството му на цесионер всички вземания в т.ч. от ищцата, произтичащи от процесния договор за банков кредит.

По делото е допусната съдебно-счетоводна експертиза с депозирано заключение основно и допълнително, които съдят възприема. Съгласно неоспореното основно заключение по управление на активите и пасивите (КУАП) е органът на Банката, отговорен за първоначалното определяне и следващи промени в размера на БЛП. Стойността на БЛП се определя съгласно посочената Методология и е съвкупност /сбор/ от два компонента: Трансферна цена на ресурса; Буферна надбавка. Трансферната цена на ресурса представлява цената на ресурса (в процентно изражение), на която банката оценя, че би могла да привлече ресурс от депозитори и външни финансираия при равни други условия, и се влияе (формира) от: -пазарните (бенчмаркови) лихвени мерители_- Софибор, Юрибор, Либор (в зависимост от валутата на кредита). При кредити в швейцарски франкове се следи тримесечния CHF Libor . Прилага се 3-месечен CHF Libor , защото това е средно-претеглената срочност (дюрация) на ресурсната база на банката, привлечена от физически лица и некредитни институции на местния пазар; -рисковата премия, приложима за Банката при привличане на финансов ресурс. Количествени мерители, които изразяват рисковата премия, приложима за банката, са 5Y CDS на Б., CDS на Г. и CDS на Ю.. Прилага се 5Y CDS (а не например 10Y CDS), защото 5 години е обичайната (среднопретеглената) срочност на външните финансираия на Банката, както и защото 5Y CDS е най-ликвидният и репрезентативен измерител на рисковата премия; -директните нелихвени разходи на Банката по привличания паричен ресурс – минимални задължителни резерви /МЗР/, фонд за гарантиране на влоговете в банките /ФГВБ/ и др. Буферна надбавка_изразява оценка под формата на лихвена премия на нивото на риска при най-кредитоспособните клиенти и освен това абсорбира временните пазарни сътресения в лихвените нива в размер до 0.50% /на годишна база/. Решенията на органа, определящ стойността на БЛП – КУАП , са следвали динамиката в промяната на елементите формиращи БЛП. Елементите на БЛП са описани подробно в т.1 от Заключението . КУАП следвайки методологията и анализирайки кумулативния ефект от промяната в стойностите на отделните елементи е

приемал решения за промяна на БЛП, в съответствие на измененията на структуроопределящите фактори за стойността на БЛП. Пример1: Чувствително нарастване на МЗР и вноските по ФГВ – Приложения – Справки; Пример2: От годишните финансови отчети /публикувани в сайта на банката – същите са публични/, е видно, че нараства обема на просрочените кредити през анализирания период 2008г.-2018г., поради което е нараствала оценката на риска, под формата на лихвена премия на нивото на риска при най-кредитоспособните клиенти. Пример3: От началото на 2011 г. започва ново покачване на бенчмарковите лихвени проценти в еврозоната: 3М Euribor се покачва с 47 б.т. (от 1.01% към 31/12/2010 до 1.48% към 14/06/2011-датата на промяна на БЛП), а ЕЦБ взема решение за увеличение на основната си лихва с 25 базисни точки на 13/04/2011. Относно намаляването на БЛП през 2012 година дължи се на плавно намаляване на бенчмарковите лихвени проценти в Еврозоната. В същото време обаче, нивата на гръцките CDS се запазват на изключително високи нива – значително над 10%, оказвайки натиск върху достъпа до финансиране и цената на ресурса. Трансферната цена на ресурса представлява цената на ресурса (в процентно изражение), на която банката оценя, че би могла да привлече ресурс от депозитори и външни финансираия при равни други условия, и се влияе (формира) от:- пазарните (бенчмаркови) лихвени мерители - Софибор, Юрибор, Либор (в зависимост от валутата на кредита). При кредити в швейцарски франкове се следи тримесечния CHF Libor. Прилага се 3-месечен CHF Libor, защото това е средно-претеглената срочност (дюрация) на ресурсната база на банката, привлечена от физически лица и некредитни институции на местния пазар; -рисковата премия, приложима за Банката при привличане на финансов ресурс. Количествени мерители, които изразяват рисковата премия, приложима за банката, са 5Y CDS на Б., CDS на Г. и CDS на Ю.. Прилага се 5Y CDS (а не например 10Y CDS), защото 5 години е обичайната (среднопретеглената) срочност на външните финансираия на Банката, както и защото 5Y CDS е най-ликвидният и репрезентативен измерител на рисковата премия; - директните нелихвени разходи на Банката по привличания паричен ресурс – минимални задължителни резерви /МЗР/, фонд за гарантиране на влоговете в банките /ФГВБ/ и др. Рисковата премия, приложима за Банката при привличане на финансов ресурс е част от елементите , които формират „трансферна цена на ресурса” , съгласно Методологията за определяне на базовия лихвен процент /БЛП/ на Банката. Тя /рисковата премия/ представлява минимално изискуемата премия (над възвръщаемостта от инвестиция в безрисков актив), която кредиторите търсят, за да бъдат компенсирани за риска, който поемат. Пазарната рискова премия се умножава с коефициента бета /изчислен по спец. формула/. Този коефициент е измерител на пазарния риск. Той показва ,с колко цената на определена инвестиция ще се покачи или ще спадне в сравнение с това - с колко пазара като цяло ще се покачи или спадне. Бета се намира посредством статистически анализ на възвръщаемостта на отделните видове инвестиции, спрямо възвръщаемостта на пазара като цяло. Този модел е полезен и се използва доста във финансовата общност. Инвеститорите, знаейки бета-коефициентите на различните видове активи /инвестиции/, преценяват, че включвайки в портфейла си такива с по-високи бети, те поемат и по-висок риск, тъй като възвръщаемостта им ще се изменя повече в сравнение с пазара като цяло. И

обратното включвайки в портфейла си активи/инвестиции/ с по-ниски бети те ще поемат по-малко риск и съответно ще изискват и по ниска доходност от този портфейл. Факторите, които влияят върху рисковата премия в конкретния случай, са оценката за кредитоспособността на финансовата система, както и ликвидността и достъпът до финансиране като цяло на финансовите пазари. Количествени мерители, които изразяват рисковата премия, приложима за банката, са 5Y CDS на Б., CDS на Г. и CDS на Ю.. Прилага се 5Y CDS (а не например 10Y CDS), защото 5 години е обичайната (среднопредтеглената) сročност на външните финансираня на Банката, както и защото 5Y CDS е най-ликвидният и репрезентативен измерител на рисковата премия. Що се отнася до CDS на Г. и CDS на Ю., те се прилагат за банката по чисто икономически причини – защото Банката е с гръцки акционер и ползва финансиране от финансовата група на Ю.. В тази връзка, започналата гръцка фискална криза се транслира бързо върху гръцката финансова система, довеждайки до внезапно спиране на достъпа до външно финансиране на гръцките банки и техните местни поделения и оскъпявайки цената на ресурса на банките с гръцка собственост. През 2011 г. гръцкият CDS се задържа трайно над 10% (1000 б.т.), като през определени периоди достига рекордни стойности над 30%-50%. Счетоводните операции при отпускане и усвояване на кредита, извършени от Банката – кредитор са : с/ка 2271” Заеми за гр.и домак. за Строеж и покупка жил. И Кт с/ка 1815 „ Разплащ. Сметка на граждани и домакинства валута CHF. В конкретния случай, счетоводната операция е : Дт с/ка 2271 756 942546306 02 0, Кт с/ка 1815 756 942546306 01 0. Същата е извършена на 14.05.2008 г., със стойност 33 119.00 CHF /швейцарски франка/. Извършени са операции за обмяна на валута : Дт с/ка 1815 756 942546306 01 0/ Кт с/ка 1714 942546306 01 3, Кт с/ка 7241. Полученият левов ресурс по разплащателната сметка на С.С.В. - 1714 942546306 01 3 е разплатен по посочено от ищцата основание и сума на трети лица /посочени в таблица в заключението/. Счетоводните операции по разплащанията са : Дт с/ка 1714 – С.С.В., Кт с/ка 1714 Бранимир Костадинов, Кт с/ка 1714 Станислав Костадинов, Кт с/ка 1714 Мариян Костадинов, Кт с/ка 1714 Стела Николова. Извършен е служебен превод по банкова сметка *** С.С.1815 756 942546306 01 0 в размер на 33 119.00 CHF /швейцарски франка/ на дата 14.05.2008 г. Извършени са операции за обмяна на валута, като левовата равностойност е преведена по сметка на С.С.В. 1714 942546306 01 3. Натрупаният левов ресурс по разплащателна сметка 1714 942546306 01 3 на С.С.В. е изразходван за разплащане на покупката на недвижим имот, чрез 8 платежни нареждания от титуляра, При отпускане и усвояване на кредит по Договор за кредит НЛ 37409/09.05.2008 г. с кредитополучател С.С.В., Банката е използвала ресурс в швейцарски франкове. Кредитът е осчетоводен и регистриран по счетоводна сметка 2271 „ Заеми на граждани и домакинства за строеж и покупка на жилища” , подсметка 756 код валута швейцарски франкове /CHF /. Този факт показва, че Банката кредитор е използвала ресурс в швейцарски франкове /CHF/ при финансиране на С.С.В.. Средствата са усвоени по валутна разплащателна сметка в швейцарски франкове / CHF / - 1815 „Разплащателни сметки на граждани във валута,, подсметка 756 – код валута швейцарски франкове / CHF / с титуляр С.С.В.. В деня на усвояване на процесния кредит – 14.05.2008 г. , Банката е завершила разплащателна сметка на Кредитополучателя – С.С.В. с IBAN:***ов номер

1815 756 942546306 01 0 сума в размер на 33 119,00 CHF / тридесет и три хиляди сто и деветнадесет / швейцарски франка. Основание за извършеният от Банката превод по банкова сметка ***:*** С.С.В. е Искане за усвояване на суми от кредит с вх.№4-01899/14.05.2008г. Размерът на превода е 33 119.00 CHF / тридесет и три хиляди сто и деветнадесет / швейцарски франка. Погасяването на задължения по процесния Договор за кредит НЛ 37409/09.05.2008 г. е извършвано със счетоводни операции през валутни сметки в швейцарски франкове / CHF /-сметката по която се отчита заема, сметката по която се отчитат лихвите и сметката по която кредитополучателя осигурява средства за издължаването на кредита. Кредитополучателката е внасяла както средства в лева, които са били превалутирани във швейцарски франкове, с които са погасявани месечни анюитети – напр. дата 10.04.2009 г., така и директно средства във валута – швейцарски франкове – напр. дата 12.11.2010 г., осчетоводявани от банката за погасителни вноски. Най – често повтарящ се вариант е: вноска от кредитополучателя, на по-голяма кръгла сума валута /CHF/ по собствена разплащателна сметка и закупуване на остатъчния недостиг до месечното задължение по анюитета с легова равностойност - напр. на дата 12.10.2010 г. – внесени 260.00 CHF и закупени 3.66 CHF /за 5.45 лева/. Това обстоятелство е обусловено от липсата на дребни купюри от швейцарски франкове, както и предвид вноската във валута, която респ. не е закупена от Банката. Счетоводните операции, извършвани от Банката при погасяване на анюитетните вноски са два вида. Те са идентични и повтарящи се, в зависимост от избора на клиента начин за депозиране на средства : При депозиране на сума в лева :1.Дт с/ка 5011 „ Каса в лева „ /, Кт с/ка 1714 „ Разплащ. Сметка на граждани и домакинства в лева“; 2.Дт с/ка 1714 „Разплащ. Сметка“/Кт с/ка 1815” Разплащ.сметка CHF”ЪКт с/ка 7242 „ Курсови разлики”; 3.Дт с/ка 1815” Разплащ.сметка CHF”/Кт с/ка 2271” Заеми за гр.и домак. ЗаСтроеж и покупка жил.”Кт с/ка 4964” Задължения по начислени лихви валута”; При депозиране на сума във валута /CHF/ :1.Дт с/ка 5021 „ Каса във валута „/Кт с/ка 1815 „ Разплащ. Сметка на граждани и домакинства валута CHF,,2.Дт с/ка 1815” Разплащ.сметка на Граждани и домакинства валутаCHF”/Кт с/ка 2271” Заеми за гр.и домак. За Строеж и покупка жил.”Кт с/ка 4964” Задължения по начислени лихви валута”. Всички валутни операции / превалутирания / извършени от банката във връзка с Договор за кредит за покупка на недвижим имот №НЛ37409 са осчетоводени в съответствие с действащите нормативни изисквания, счетоводни стандарти и финансови практики. Счетоводните операции са във връзка с превалутирание на суми, касаещи средства по процесния договор за кредит и са извършвани по обявления от банката курс „купува/продава” за деня на транзакцията. Динамиката във фиксинга /централния курс/ на основната валута – швейцарски франк /CHF/, релевантно се е преекспонирала и в аналогична промяна на курсовете „купува/продава” без съществени диспропорции. Общата стойност на разликата между реално внесените суми и тези, дължими като анюитетни вноски по Погасителен план /Приложение №7 към исковата молба/, за периода май 2013 год. до април 2018 год. е 1 591.20 швейцарски франка /CHF/. За периода от 2007 г. до октомври 2008 г. ответната банка е предлагала финансиране в швейцарски франкове не само на клиенти, но и на свои служители. Около 200 служители са сключили договори за кредити в швейцарски франкове. След октомври 2008 г.

финансирането в тази валута е преустановено, както за клиенти, така и за служители, което е продиктувано от проявлението на световната финансова криза и отражението ѝ върху икономическата активност в Б.. Съотношението на швейцарския франк спрямо еврото на международните валутни пазари за посочения период е показано на приложената графика – Приложение №6. Курсът на швейцарския франк спрямо българския лев е видно от приложенията за 2005г., 2006г. , 2007 г. и 2008 години. През 2008 година курсът на CHF бележи най – ниски стойности в лева за целия исторически период 2005г.-2018г. Процентното изменение на курса на швейцарския франк за месец май 2008 година, спрямо месец април 2008 г. в съотношение с български лев и валута евро е калкулирано за три фиксирани и произволно избрани дати /в заключението е посочено съотношението по валути посочено в две таблици и графики/. Най- ниска стойност е отбелязана през месец октомври 2007 г. – 1,16682 лева за 1 CHF, а най-високата през януари 2005 г. – 1.26763 лева за 1 CHF. Причините за промяната в курса са комплексни и разнородни: Политическа и икономическа стабилност, Условия за търговия и представяне на икономиката, Ниво и динамика на инфлацията, Промени във фискалната и/или финансова политика, Данъчни и митнически режими, Привличане на външни инвестиции и т.н. Динамиката в курса на швейцарския франк след 2008 г. е видна от приложените графики и табличните стойности на курса, спрямо български лев. Най-ниска стойност е отбелязана през месец юли 2008 г. – 1.19593 лева за 1 CHF, а най-високата през май 2015 г. – 1.89134 лева за 1 CHF. Посочените общи причини за промяната на валутния курс са приложими и в периода след 2008 г. Прогнози за нивата на курса на определена валута са свързани с теоретични обосновки и предположения, което ги прави несигурни. Няма как да бъде определен точно бъдещ курс на дадена валута в определен сегашен момент с голяма доза сигурност. Дори икономическите анализатори използват в голяма степен прогнози до 12 месеца, но често пъти те също се оказват погрешни или с отклонения от предвидените стойности. Съгласно допълнителното заключение размерът на сумите, калкулиран като разлика между левовата равностойност на платените вноски по кредита, изчислена по фиксинга на БНБ за швейцарския франк към датите на всяка една от вноските и левовата равностойност на платените вноски по кредита по курс „купува“ на швейцарския франк към датата на отпускане на кредита, посочен в приложение №1 към процесния договор за периода м.май 2013 г. до м.април 2018 г. е 7903.58 лв. Размерът на сумите, калкулиран като разлика между левовата равностойност на платените вноски по кредита, изчислена по фиксинга на БНБ за швейцарския франк към датите на всяка една от вноските и левовата равностойност на платените вноски по фиксинга на БНБ за швейцарския франк към датата на отпускане на кредита, за периода м.май 2013 г. до м.април 2018 г. е 7589.30 лв.

По делото е представено копие на протокол №22 на Комисия за защита на потребителите за заседание, проведено на 27.05.2015г., на което е представен доклад относно прилагане на ЗЗП в частта му за неравноправни клаузи, предлагани от ответната банката и други банки, в които подробно са анализирани разпоредби на договори,

сключвани от банката-ответник, каквито има и в процесния договор и са изложени съображения за това, че същите са неравноправни и е взето решение да се изпрати писмо до съответните банки, между които ответника и им се препоръчва да отстранят тези неравноправни клаузи в договорите си срок от в 14 дни от уведомяването им, както и да се задължат банките да уведомят по подходящ начин потребителите за направените промени ...

Пред настоящата инстанция е приет като доказателство Удостоверение за идентичност на лице, изх.№ 135/31.12.2018г., издадено от Столична община, Заверен препис от личната карта на въззвиваемата и удостоверение за сключен граждански брак и е допусната промяна на фамилията на въззвиваемата С.Т.С., която да се счита С.С.В..

Предвид установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен в рамките на доводите, заявени във въззивната жалба.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. По отношение на направеното оплакване за недопустимост на решението като постановено от родово некомпетентен съд следва да се посочи, че в случая се претендира нищожност на отделни клаузи от процесния договор за кредит, предявеният иск по чл. 26, ал. 1 от ЗЗД е неоценяем и подсъден като първа инстанция на районен съд.

Настоящият съдебен състав намира за правилни и законосъобразни изводите на първоинстанционния съд относно приложението на Закона за защита на потребителите. Предвид обстоятелството, че кредитополучателят е физическо лице, на което по силата на процесния договор е предоставен кредит, който не е предназначен за извършването на търговска или професионална дейност, същата има качеството на потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, а съответно банката е търговец по смисъла на § 13, т. 2 от ДР на ЗЗП. С оглед на това спорното правоотношение се регулира от ЗЗП, в сила от 10.06.2006 г., който въвежда разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Основният спор между страните е свързан с валидността на оспорените клаузи от сключения договор за кредит. Разпоредбата на чл. 146, ал. 1 от ЗЗП изключва защитата при неравноправен характер на договор, сключен с потребител, когато неговите клаузи са индивидуално уговорени. От посочените от законодателя в ал. 2 критерии се извежда, че индивидуално уговорена клауза по смисъла на чл. 146 от ЗЗП е клауза в потребителски договор, която не е била изготвена предварително от търговеца или доставчика, или дори и да е била изготвена предварително,

потребителят е могъл да изрази становище по нейното съдържание, доколкото при достатъчно информиран избор, я е приел. С оглед правилото на чл. 146, ал. 4 от ЗЗП тежестта за доказване, че определено условие от договора е уговорено индивидуално, се носи от банката. В настоящия случай от събраните по делото доказателства безспорно се установява, че сключеният с ищцата договор е бил стандартен, изготвен предварително и типов за съответния вид кредит. По тези съображения, въззивният съд намира, че въззивникът не е доказал твърдението си, че клаузите от процесния договор са били уговорени индивидуално.

По отношение на клаузите на чл. 3, ал. 1, уреждащи възнаградителната лихва, настоящият въззивен състав намира следното: С разпоредбата на чл. 58, ал. 1, т. 2 от ЗКИ е въведено изискване при отпускането на кредит, банката да обяви правилата по кредита, съдържащи и посочване на лихвения процент, изразен като годишен лихвен процент, метода за изчисляване на лихвата, както и условията, при които може да се променя лихвата до пълното погасяване на кредита. Това означава, че методиката за изчисляване на лихвата, съответно БЛП, се явява съществен елемент от съдържанието на банковата сделка, което изключва възможността базовия лихвен процент да бъде променян едностранно от кредитодателя след сключването на договора, независимо дали е фиксиран или променлив. В процесния договор е уговорено, че БЛП се отразява автоматично на размера на лихвения процент по договора, че не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за кредитополучателя. В чл.3, ал.5 на договора е предвидена възможност за едностранна промяна на лихвения процент от страна на банката спрямо първоначално съгласувания между страните размер на лихвата, при необявени предварително и невключени като част от съдържанието на договора ясни правила за условията и методиката, при които този размер може да се променя до пълното погасяване на кредита. Представената от ответника по делото методология е твърде обща, недостатъчно ясна и не дава възможност да се предвиди кой точно икономически показател ще съобрази банката при промяната на БЛП. Банката определя изменението в БЛП въз основа на обективно съществуващи фактори, но селекцията на тези фактори е предоставен на субективния избор на банката.

При това положение за потребителя липсва яснота и прозрачност относно предпоставките и начина на формиране на изменението на лихвения процент, което е оставено изцяло в зависимост от волята на банката, която по своя преценка може да измени БЛП и съответно размера на месечната погасителна вноска. Следователно клаузите на чл. 3, ал. 1 и ал. 5 от договора, които въвеждат право на кредитора едностранно да променя размера на възнаградителната лихва без ясни, обективни и предвидени в договора критерии, водят до значително неравновесие между правата и задълженията на банката и потребителя във вреда на последния и са неравноправни по смисъла на чл. 143, т. 10 от ЗЗП.

Изложените съображения намират приложение и за клаузата на чл. 13, ал. 1 от договора, в която е предвидено, че банката си запазва правото по време на действие на договора да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага при операциите си. С тази клауза е предвидена едностранна възможност за промяна от страна на банката на размерите на договорените такси за управление въз основа на непредвидено в самия договор основание, с оглед на което е неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 10 от ЗЗП и като такава, без да е сключена индивидуално, подобна уговорка е нищожна, съгласно чл. 146, ал. 1 от ЗЗП.

Относно клаузата на чл. 6, ал. 2 от процесния договор, въвеждаща задължение за кредитополучателя да връща кредита си на месечни погасителни вноски в швейцарски франкове, съдът намира, че следва да съобрази задължителното за националните юрисдикции Решение на СЕС от 20 септември 2017 г., постановено по преюдициално запитване по дело C-186/16. В същото е прието, че понятието „основен предмет на договора“ по смисъла на член 4, параграф 2 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, обхваща договорна клауза, включена в договор за кредит, изразен в чуждестранна валута, която не е била индивидуално договорена и по силата на която кредитът трябва да се погасява в същата чуждестранна валута, в която е бил договорен, след като посочената клауза определя основна, характеризираща този договор престация. Поради това такава клауза не може да се счита за неравноправна, при условие че е изразена на ясен и разбираем език. Прието е също така, че изискването договорната клауза да бъде изразена на ясен и разбираем език предполага, че при договорите за кредит финансовите институции трябва да представят на кредитополучателите достатъчна информация, която да им позволява да вземат решения, основани на добра информираност и благоразумие. Във връзка с това посочено изискване означава, че клауза, съгласно която кредитът трябва да бъде погасяван в същата чуждестранна валута, в която е бил договорен, се разбира от потребителя едновременно от формална и граматическа гледна точка, но и по отношение на конкретния ѝ обхват в смисъл, че среден потребител, относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, може не само да установи възможното поскъпване или обезценяване на чуждестранната валута, в която кредитът е бил договорен, но и да прецени потенциално значимите икономически последици от подобна клауза върху финансовите му задължения. В т. 50 от решението е посочено, че банковата институция трябва да представи възможните промени в обменните курсове и рисковете, свързани с вземането на кредит в чуждестранна валута, по-специално, когато потребителят-кредитополучателят не получава доходите си в тази валута.

В контекста на изложеното, преценката за неравноправност на обсъжданата клауза от договора е ограничена до проверката дали същата е изразена по ясен и разбираем начин, доколкото спада към основния предмет на договора по арг. от чл. 145, ал. 2 от ЗЗП.

На първо място, от събраните по делото доказателства се установява, че при избора на валута на кредита ищцата се е ръководила основно от необходимостта си да получи финансиране за покупка на недвижим имот, което към онзи момент се е предлагало единствено в швейцарски франкове. По време на водене на преговорите за сключване на договора кредитния инспектор не е обсъдил с ищцата възможността от настъпване на промени в курса при сътресения и инфлации, както и последиците от това. В резултат ищцата е поела съществен икономически риск, без банката да и е предоставила достатъчно информация за всички обстоятелства, които са могли да дадат отражение върху обхвата на нейното задължение. Банката не е пояснила на кредитополучателя, че избрания кредитен продукт е изгоден не по принцип, а само докато курсът на швейцарския франк не се променя, с оглед на което кредитиране в тази валута е високо рисково за лице, което получава доходите си в друга валута.

На следващо място, въззивният състав споделя изложеното в обжалваното решение становище на първоинстанционния съд за съществуваща неяснота относно валутата на задължението на потребителя. В процесния договор, който е сключен на 09.05.2008 г. за предоставяне на кредитен лимит в швейцарски франкове, не е посочено каква точно е равностойността във швейцарски франкове на 39000 лв. Същата е определена след сключване на договора в Приложение 1, подписано от страните на 14.05.2008 г. Така определената в швейцарски франкове сума е била преведена по блокирана сметка, открита на името на ищцата /чл. 2, ал. 1 от договора/, като тя е усвоила кредита от друга левова сметка, в която банката е превела превалутираната служебно в лева сума по кредита по курса си швейцарски франк/лев към деня на усвояване на кредита. Изложеното сочи, че процесният кредит е отпуснат и усвоен в левове. От друга страна, задължението на кредитополучателя е да внася месечните си погасителни вноски в швейцарски франкове, които ищцата реално е правела в резултат на покупката им в левове. Същевременно при погасяване на кредита във валута, различна от швейцарски франкове, отново се е извършвало служебно превалутиране, без постигнато между страните съгласие относно валутните курсове. В резултат от установената различна валута на насрещните задължения на страните по договора, за една и съща по размер вноски в швейцарски франкове, през процесния период кредитополучателят е внасял по-голяма сума в лева, за да погасява кредита си в уговорената валута, като в същото време е заплащал възнаградителна лихва в едностранно увеличения от банката размер. По този начин кредитополучателят е понесъл увеличение на анюитетните вноски вследствие от изменението в курса на чуждестранната валута, без в договора да е предвидена възможност да се освободи от тежестта на превалутирането или от изцяло поетия от него валутен риск. Банката от своя страна неслучайно е предоставила кредит в лева със задължение за погасяване в швейцарски франкове, доколкото разполага с необходимите професионални знания и опит да предвижда промените на валутния пазар, с оглед на което е установила за себе си предпазни клаузи в договора, които изключват опасността да понесе евентуални неблагоприятни последици от

промяна в курса на швейцарския франк, доколкото задължението на банката е на фиксирана стойност в лева и превалутирането се извършва по търговския курс на банката.

По отношение на превалутирането, в Решение на СЕС по дело C-26/13 е прието, че член 4, параграф 2 от Директива 93/13 налага задължението в договора да е прозрачно изложен точният механизъм на конвертиране на чуждестранната валута, посочен във въпросната клауза, както и отношението между този механизъм и механизма, предвиден в другите клаузи, свързани с отпускането на кредита, така че потребителят да може да предвиди въз основа на ясни и разбираеми критерии произтичащите за него икономически последици. По този начин и с оглед всички релевантни факти, включително публичността на информацията, предоставена от кредитодателя при договаряне на кредита, следва да се прецени дали средният потребител, относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен е могъл не само да установи съществуването на разлика, която обикновено се наблюдава на пазара на ценни книжа между обменния курс продава и обменния курс купува на чуждестранна валута, но и да прецени потенциално значимите икономически последици за него от прилагането на обменния курс продава при изчисляването на погасителните вноски, които той в крайна сметка ще дължи, и следователно общата себестойност на сключения заем. В настоящия случай, банката е уведомила потребителя, че избраната чуждестранна валута не е с фиксиран курс, но не му е предоставила информация за факторите, които определят курса, по който ще се извършва превалутирането и последиците, свързани с риск от повишаване на погасителните вноски при колебания в обменния курс.

Получената разлика в курса на швейцарския франк към момента на усвояване на кредита и момента на погасяване на вноските по него, понесена изцяло от кредитополучателя на основание чл. 21, ал. 1 и ал. 2 от договора, представлява положителна величина, формирана след служебно превалутиране от банката, и се явява нейна печалба, получавана наред с договорената възнаградителна лихва. В т. 59 от Решение на СЕС по дело C-26/13 е прието, че курсовата разлика не е част от основния предмет на договора за кредит, нито представлява цена на финансова услуга. Клаузата на чл. 23, ал.1 и 2 представлява пряка уговорка във вреда на потребителя, като възлага върху по-слабо информираната страна неизгодните икономически последици от повишаване на валутния курс на швейцарски франк. В този смисъл в Определение от 22 февруари 2018 г. на СЕС по дело C-119/17 е посочено, че клауза в договор за кредит, в резултат на която целият валутен риск се прехвърля на кредитополучателя и която не е съставена прозрачно, така че той не е в състояние да прецени, въз основа на ясни и разбираеми критерии, икономическите последици, произтичащи от подписването на договора, може да се разглежда като неравноправно, когато се установи, че въпреки изискването за добросъвестност, тя създава в ущърб на потребителя значителна неравноправност между правата и задълженията на страните по договора. В тази връзка следва да се направи преценка за спазване на

изискването за добросъвестност с оглед на всички обстоятелства и отчитайки по-специално експертната компетентност и познанията на кредитодателя относно възможните промени в обменните курсове и рисковете, свързани с вземане на кредит в чуждестранна валута.

Клаузата на чл. 23 от договора обективира декларация на кредитополучателя, че е запознат с възможността промяната в курсовете на швейцарски франк към лева/евро и превалутирането да доведат до повишаване на размера на погасителните вноски по кредита и съгласието му да понесе риска от колебанията на валутния пазар и всички вреди /включително пропуснати ползи/, но същата не съдържа предварително оповестяване на валутния риск и единствено свидетелства за формалното спазване от страна на банката на принципа на добросъвестност, прогласен от чл. 143 от ЗЗП. В случая обстоятелствата, за които потребителят декларира информираност и съгласие, не следват от ясно и прозрачно формулирани условия на договора. Предвид това за ищцата са останали неясни последиците от сключване на договор за кредит в швейцарски франкове и начина, по който промяната във валутния курс е възможно да повлияе върху конкретните ѝ задължения за погасяване на кредита. Следователно, непредоставянето на подобна информация от страна на банката е в нарушение на изискването за добросъвестност по чл. 143 от ЗЗП.

Съдът споделя извода на КРС, че клаузата на чл.7, ал.2 от процесния договор за кредит касаеща изчисляването на срокове за изпълнение на договорните задължения, противоречи на разпоредбата на чл.72, ал.3 от ЗЗД, поради което също се явява нищожна.

По изложените съображения настоящият въззивен състав намира, че разпоредбите на чл.3, ал.1 и ал.5, чл.6, ал.2, чл.7, ал.2, чл.13, ал.1 и чл.23, ал.1 и ал.2 от Договора за кредит за покупка на недвижим имот № HL37409/09.05.2008 г. са неравноправни и в този смисъл нищожни на основание чл.26, ал.1, пред.1 от ЗЗД във вр. с чл.143, т.10 и т.12 и чл.146 от ЗЗП.

Ето защо настоящият състав споделя изводите на първоинстанционния съд, че на основание чл. 146, ал. 1 от ЗЗП установените неравноправни клаузи в процесния договор са нищожни и не пораждат правни последици, поради което правилно с обжалваното решение предявеният иск по отношение на тях е уважен, както и предявения иск с правно основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД. Поради което, подадената въззивна жалба е неоснователна и следва да бъде оставена без уважение, а постановеното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

При този изход на делото, в настоящото производство, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК в полза на въззиваемата следва да се присъдят направените от нея разноски във въззивната инстанция в размер на 3 000 лв. за заплатено

адвокатско възнаграждение. Направеното от въззивника възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на въззиваемия следва да се остави без уважение, тъй като делото се отличава с фактическа и правна сложност, като включително бе направено и искане за отправяне на преюдициално запитване.

Водим от горните мотиви, Старозагорският окръжен съд

Р Е Ш И :

ПОТВЪРЖДАВА решение № 206/29.03.2019г., постановено по гр.д. № 1228/2018г. по описа на Районен съд – гр.К..

ОСЪЖДА ”Ю.Б.” АД, с ЕИК:***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ул.”***” да заплати на С.С.В., с ЕГН-*****, с постоянен адрес: ***.“***”, направените по делото разноски в размер на 3000 лв. /три хиляди лева/, адвокатско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.